

dovini. Tako predvsem Lyotardova »politika brez spomina« in Jencksova razlaga historicizma v postmoderni arhitekturi zavračata vsako vzpostavljane reda v preteklosti oziroma osmišljanje sedanjosti v njej, kar se ujema s povratkom v ciklično razumevanje zgodovine. Lyotardova teza, da more biti neko delo najprej postmoderno, da bi lahko bilo potem moderno, na primer implicira mehanično vrstenje in ciklično izmenjavanje modernosti in postmodernosti. Vendar se Raulet ne strinja z Lyotardovo atomizacijo sporazuma, ki posredno izhaja iz ideje o ukinitvi uma v zgodovini, in z njegovo zamislijo o svobodni igri diskurzivnih žanrov, znotraj katerih bi bil sporazum zveden na začasne in dvosmiselne dogovore. Ker je kompleksne dvosmiselnosti po Lyotardu treba pustiti »v igri« znotraj vsakokratnega jezikovnega režima in ker velja edinole uživati v igri z njimi, vidi Raulet v tem oznanjanje »vesele znanosti«. Zavzema se za revitalizacijo uma v obliki nekega drugega tipa racionalnosti in neke druge »praktične filozofije«, s čimer pravzaprav pritrjuje Habermasu, ki zagovarja prehod spekulativnih znanosti iz nevtralne pozicije k življenjski praksi.

Zadnji prispevek v *Republiki* je tekst Rade Iveković, ki učinkovito izrisuje postmoderne filozofske koordinate italijanske mehke misli, Lyotardove in Axelosove filozofije ter zadnjih Serresovih in Calvinovih literarnih del. Njen ekspozicija o horizontu neutemeljujočega mišljenja pa bi lahko rabil za kratek rezime našega pregleda. »Postmoderni«, če torej parafraziramo ekspertizo Ivekovićeve, terjajo ponovno izpraševanje temeljev in postavk mišljenja in racionalnosti; zavračajo metafiziko subjekta in njegovo legitimiranje z ideologijo, kar njihovo kritič-

nost na družbeni ravni vodi vstran od ponavljanja velikih zgodb; začenjajo dialog med različnimi kulturnimi srenjami in stapljajo meje med teoretskimi disciplinami; odstopajo od ideje o linearnosti zgodovine in o enodimenzijski vzročnosti, kakor je že Nietzsche v kategorijah vzroka in posledice spoznal zgolj lingvistično fikcijo.

Kolikor tedaj diskurzivna figuracija postmoderne noče odpreti trdno vkopane fronte zoper dogmatske apologete racionalnosti, pač pa razpreti zaprte teleološke sistematizacije pojmov in stvari doslejšnje episteme, je njen ne tako zelo majhen dosežek končno treba zaslutiti v tem, da z nietzschejansko rehabilitacijo metafore izbrisuje fiktivno razliko med »pojmovnim« in »metaforičnim« mišljenjem.

Vid Snoj

POETICS TODAY

V/1984, VI/1985

Prva številka petega letnika tega mednarodnega časopisa za teorijo in analizo literature in komunikacije (prim. Primerjalna književnost 8/1985 št. 1, 10/1987 št. 2) se začneja z obsežno razpravo B. Hrushovskega, ki se ustavlja ob vprašanju o razširjeni metafori modernističnega tipa. Avtor problematiko odmika območju stilistike oziroma retorike in jo zastavlja znotraj tega, kar razume pod pojmom integracijska semantika. Metonimija je po stališčih avtorja naslednje razprave H. Bredina z Jakobsonovo definicijo (kot podobo po principu kontigvitete) samo še bolj zamegljena in nerazvidna metafora, zato jo skuša sam opredeliti v njeni specifičnosti, predvsem pa v relaciji do dveh drugih temeljnih tropov, si nekdohe in metafore. Znano je, da se interpretacije razmerja teh

treh tropov razhajajo, da vplivna belgijska grupa retorikov razglašala sinekdoho za fundamentalno podobo ter metaforo in metonimijo za njena derivata, medtem ko so npr. Jakobson in drugi razumeli sinekdoho samo kot tip metonimije, po tretji razlagi pa sta tako metonimija kot sinekdoha samo različici metafore. N. Rudick ob poeziji E. Dickinson zastavlja vprašanje intersenzornih podob v pesniškem jeziku ali t.i. sinestezije. D. Freundlieb v *Explaining Interpretation* odreka interpretaciji kot akademski disciplini relevantno, ker ni podlage za presojo, ali je »interpretacija literarnega teksta empirično resnična ali neresnična, ker ni neodvisno obstoječih pogojev resnice, ki bi določali resničnost ali neresničnost interpretativnih sodb« (str. 94), in pledira za razvoj eksplanatornih teorij literarne komunikacije kot kulturne institucije, ki razjasnjujejo postopke in konvencije produciranja smisla, predvsem pa razrešujejo vprašanje, zakaj so določeni teksti znotraj naše kulture privilegirani kot literarni. Nasprotno H. Levin v *The Implication of Explication* polemizira s trendom zavračanja interpretacije in trdi, da to orientacijo pozitivno vzdržuje celo J. Culler s svojimi interpretacijami teorije, čeprav se eksplicitno izreka za »moralizirajočo interpretacijo« (str. 109). Ob vrednotenju se zaustavlja najprej M. Siefertova in problematizira medijsko reduciranje kritike na zgodovino socialnega okusa, medtem ko M. Brinker polemizira z Ingardnovimi konceptcijami aдекватne estetske naravnosti in trdi, da je takšen pojem dejanski agent klasične estetike in da operira v območju teorije, ki se je od tega že odmaknila. Med ocenami omenimo le kritični odmev J. Cullerja na pregled literarne teorije 20. stoletja v knjigi T. Eagletona *Literary Theory: An Intro-*

duction; R. Cardinal ocenjuje *Modern Literary Theory: A Comparative Introduction* A. Jeffersonove in D. Robeya; na M. Holquistovo izdajo Bahtina (*Dialogic Imagination*) opozarja M. Ehre; M. Spencer pod naslovom *Spacialna forma in postmodernizem* zajame tri knjige, izdajo J. R. Smittenen in A. Daghistany *Spatial Form in Narrative*, P. D. Tobinove *Time in the Novel* in D. Lodgea *The Modes of Modern Writing*, medtem ko P. Pugliatti pod naslovom *Med filologijo in semiotiko* piše o dveh knjigah C. Segreja (*Semiotica, storia e cultura, Semiotica filologica*), ki sta konec sedemdesetih let zaznamovali več kot samo italijanski prostor.

Tematska številka o konstrukciji resničnosti v prozi (1984, 2) se po problemu navezuje na prejšnje razprave o ironičnem diskurzu (gl. Primerjalna književnost 90V1987 št. 2), čeprav je pri večini razpravljalcev vprašanje manj filozofsko izostreno. B. Hrushovski v polemiki z »redukcionisti« oziroma z esencialističnimi opredelitvami literature (zlasti s konceptcijami o pesniški funkciji jezika) razlaga vprašanje o fikcionalnosti literature kot dvonivojsko strukturiranost referenc, kot konstruiranje notranjega referenčnega polja (internal field of reference), ki se *modelira* na zunanjem referenčnem polju, in kot odnos *reprezentacije*, ki gre od notranjega k zunanjemu referenčnemu polju, pri čemer pa po njegovi sodbi ta model ne velja le za realistično prozo, ampak enako za liriko ali moderni roman ali folklorno ali nadrealistično literaturo. S. Schmidt izhaja iz predpostavke, da ima konstruktivistična kognitivna teorija pomembne posledice tudi za teorijo jezika, pomena in komunikacije ter za teorijo literature, zato daje razpravi o strukturi realnosti v prozi naslov *The Fiction is that Reality Exists in*

postavi teze: a) da je v kognitivni domeni avtopoetskih sistemov *realnost* konstrukt; b) da je v teh sistemih tudi *pomen* konstrukt; c) da je v literarnem sistemu model realnosti izveden iz jezikovnih konstrukcijah, ki jih regulirajo konvencije; d) da je to, kar je literarna ali neliterarna fikcija ali realnost, odvisno od dogovornih kriterijev znotraj sistemov družbenih akcij in ne od realnosti kot take ali umetnosti kot take. V. Nemoianu (*Societal Models as Substitute Reality in Literature*) trdi, da je tradicionalni pojem *mimesis* ali docela izginil ali pa izgubil uporabnost kot specifičen epistemološki koncept, da pa je ravno v tej luči razumevanje literature postalo model za razumevanje samega razumevanja. A. Zgorzelski, izhajajoč iz modernejših pogledov na semiotske sisteme, skuša preseči dihotomično razmejitev literature na realistično in fantastično in predlaga – glede na možne predpostavke dekodiranja – sistemski model supragenoloških tipov fikcije: mimetična, paramimetična, antimimetična, fantastična, nemimetična in meta-konvencionalna literatura. Ta sistemski model po Zgorzelskem korenini tudi v historičnem materialu in ima kot sistem tudi historično veljavo. Razprava G. Zorana *Towards a Theory of Space in Narrative*, ki je važen prispevek k naratologiji, zajema zamejen aspekt vprašanja realnosti v literaturi. Avtor poskuša formulirati obči model strukturiranja prostora v narativnem tekstu, pri čemer se zaveda, da pojem prostora sploh ni kaj nedvoumnega, in zato diferencira njegov pomen na topografskem, kronotopičnem in tekstualnem nivoju. Tudi M. Balova v *Rhetoric of Subjectivity* razrešuje vprašanje proze, ko, naslanjajoč se na svoje naratološke koncepcije in na svojo revizijo Aristotelovega pojma *mimesis*, iz-

peljuje tezo, da je treba vsakršno prezentacijo realnosti v prozi videti v njenem subjektivnem aspektu. Avtorica najprej razpreda o pojmu subjektivnosti v obeh njegovih pomenih, v smislu nasprotja objektivnemu in v pomenu glagola *subiicere* (vreči pod), in si v tej zvezi zastavlja vprašanja o strukturi realnosti v prozi, o *mimesis* kot semiotskem konceptu, o relevanci proze (fikcije) za realnost ter o vlogi subjektivnosti in narativnem subjektu. Njena sklepna teza povzema značilna stališča osemdesetih let: »Struktura realnosti v prozi nima fiksirane forme. Oblikuje se skozi vsakokratno branje, na robovih subjektivnega. Kjer so zanesljivosti različnih subjektov problematične, so pomeni nestabilni. Retorika subjektivnosti potemtakem ni usmerjena k stabilnim in ponovljivim naturalizacijam, pač pa k navidezno samorazvidnim, četudi povsem neurejenim ali naključnim, za kar ima vsak bralec lastno zanesljivost« (str. 372). Balova razvija ta svoja stališča ob besedilu o Samsonu in Dalili, naslednja razprava N. F. Rubinove pa se vrača k prvi Pindarjevi olimpijski odi in predlaga model za analizo značajev v stari zborni liriki. Na primeru *Izpovedi sv. Avgušтина* razpravlja E. Vance o funkcijah in mejah avtobiografskega diskurza, sklepna razprava W. Moserja pa se ukvarja z vprašanjem faktičnosti v romanu in ob primeru R. Musila pretresa problem zveze med modernističnim romanom in njegovim esejizmom; ob tem ugotavlja, da t.i. kriza romana, ki jo uprizarja modernistični tip diskurza, sovpada s sočasnimi kriznim stanjem celotnega sistema diskurzov, in postavlja tezo, da je Musilov roman tematiziral prav to »relacijskost diskurzivnosti in sveta, opisov in faktičnosti« (str. 427). Na nove knjige opozarja le dvoje ocen: Eagletonova *Literary*

Theory je deležna še enega pretresa (D. Forgacs); R. Amossy pa ocenjuje delo C. Lafargea *La valeur littéraire*, ki postavlja pod vprašaj tradicionalni pojem literature, pa tudi znanstveno veljavnost poetike in legitimnost moči, ki jo ima področje kritike.

Na vprašanje realnosti v literaturi se navezujeta tudi preostali dve tematski številki tega letnika s problemom literarne reprezentacije, ena ob literaturi poznega srednjega veka in renesanse, druga ob moderni prozi. Pojem reprezentacije, ki je prešel v strokovno rabo ob novejših prevodih Aristotela kot ekvivalent pojmu *mimesis*, sodi med problematične ali slabo konstruirane literarno-teoretske termine in ga zlasti tudi zaradi enosmiselnosti prefiksa številni razpravljalci odklanjajo in nadomeščajo z izvirnim grškim pojmom. Ker pa pojem *mimesis* zunaj konteksta grške umetnosti in njene refleksije izgublja ustrezno historično relevantno in pravo pojmovno transparentno, se skozi zgodovino misel o umetnosti in še posebej o literaturi spopada z zadregami, omenjene razprave pa prav nanje eksemplarično opozarjajo. Vprašanje literarne reprezentacije je aktualno ob vsaki poetološki praksi, ki pledira za svojo emancipatorno, avtentično historično skušnjo, prav takšna izpostavljena pozicija pa pripada tako moderni literaturi kot poznosrednjeveškimi in renesančnim delom. Gostujoča urednika, S. G. Nichols in N. J. Vickersova, v uvodu poudarjata, da številka o srednjem veku in renesansi (1984, 3) izpričuje komplementarnost sodobne teorije in literature obravnavanega časa, zapisati pa je mogoče, da soočanje s koncepcijami te odmaknjene literature in aktualizacija njenih teoretskih pogledov ni kaj določa novega, če se spomnimo samo semiotskih navezav. Med

ducatom razprav velja opozoriti na osrednjo (*Problems of »Representation« in the Sixteenth Century*), v kateri se C. G. Dubois dotakne paradoksnosti reprezentiranja v literaturi z občutkom za filozofski in teoretski aspekt vprašanja, medtem ko preostali spisi pretežno prekrivajo izolirane vidike reprezentacijske problematike in na konkretnih besedilih (zlasti ob Danteju, Shakespeareu, farsu o jezičnem dohtarju in renesančni noveli) podčrtujejo tezo, ki jo je pred desetletji izpostavil E. R. Curtius, da se evropski duh in emancipacija njegove subjektivnosti intenzivno kažeta ne šele v renesansi ali celo šele v novem veku, ampak že v srednjeveških delih.

Temo o reprezentaciji v prozi, zlasti ob moderni literaturi, je obravnaval tudi mednarodni simpozij o naratologiji 1982 v Izraelu; del teh razprav, pretežno francoskih avtorjev (R. Debray Genette, R. Amossy, N. Schor, R. le Huenen, P. Perron, A. Goldschläger, L. Frappier-Mazur, F. Gaillard) povzema zadnja številka petega letnika (1984, 4), razpravi H. H. Weinberga (*Centers of Consciousness Reconsidered*) in M. Sternberga (*Spatiotemporal Art and the Other H. James*) pa sta bili napisani posebej za to številko. Zlasti ob slednji bi se bilo vredno kaj več pomuditi, pa ne zato, der obsega četrtno celotne številke, temveč ker reaktualizira štiri desetletja staro tezo J. Franka o spacialni kompoziciji kot specifični modernizma, ki pa se je Sternberg loteva seveda kritično in z lastnimi izpeljavami. Ocene, ki so v tematski številki o srednjem veku in renesansi izostale, so tu številne in ponovno osredotočene na naratologijo. D. Knightova recenzira J. Cullerjev duhovni portret Barthesa v *Modern Masters*, P. Carrard piše o teoretskem delu L. Dällenbacha, M. Ba-

lova o D. Carroll *The Subject in Question: The Language of Theory and the Strategies of Fiction* in o K. Silverman *The Subject of Semiotics*, G. Prince o G. Genettovi knjigi *Nouveau discours du recit*, D. Knightova ocenjuje še S. Rimmon-Kenanove *Narrative Fiction: Contemporary Poetics*, D. Polan in D. Rancour-Laferrriere podpisujeta vsak svojo oceno A. Zholkovskega *Themes and Texts: Toward a Poetics of Expressiveness*, A. H. Halsall piše o S. R. Suleiman *Authoritarian Fictions: The Ideological Novel as a Literary Genre*, D. Polan recenzira še M. Angenota *La Parole pamphlétaire: typologie des discours modernes*, N. Wing opozarja na *Sémiologie des messages sociaux*, katere avtor je A. Helbo, E. Wright pa na aktualni prevod G. Deleuza *Nietzsche and Philosophy*.

Sesti letnik se je z dvojno, leto in pol nastajajočo »feministično« številko (1985, 1–2) v uredništvu harvardske semiotično orientirane romanistke S. R. Suleiman interdisciplinarno usmeril v povsem občo zgodovinsko-antropološko problematiko, ki ji je literatura bolj okvir in izhodišče argumentiranja kot pa cilj raziskave. Ker se feministična razpravljanja običajno obremenjujejo s političnimi implikacijami, je bil izhodiščni koncept urejanja številke (podobno velja tudi za razprave, sočasno objavljene v *Boundary 2*) prav nevtralizacija vsakršnih političnih implikacij ali intenc in zgolj eksemplifikacija feminističnih tem v semiotskem okviru. Ta okvir Suleimanova opravičuje s sklicevanjem na podmeno, da vse vedenje o preteklosti in sedanjosti obstaja za nas kot oblika teksta oziroma kot označevalna praksa, torej vedno kot nekaj posredovanega in odprtega interpretaciji. Semiotika je po tej razlagi ustrezno podjetje, ki omogoči sistematično razpravlja-

nje in analizo feministične tematike; pričujoči spisi naj bi s tem, ko opozarjajo na soodvisnost in večplastnost simboličnih sistemov in njihovo funkcioniranje v zgodovini kulture, širili tudi obstoječe možnosti in cilje semiologije. Gotovost urednice o relevantnosti semiotike pa spodnaša sicer že uvodni spis o ženski kot semiotskem objektu, ki pretresa tezo Léviya-Straussa o ženski in jeziku kot predmetih menjave: avtorica C. Brooke-Rose se v izpeljavi ob primerih jezikovnih dvournosti, ko jih navaja U. Eco, vprašuje, ali semiotika vendarle tudi ni reakcionarna disciplina in ali niso semiotiki zgolj nezavedno nostalgčni, ko iščejo globinske, izvirne, v bistvu pa falokratične elementarne strukture pomenjanja. Za celoto je značilno, da spisi konvergirajo okrog omejenega števila problemov, zajetih kot temeljnih faktorjev (ženske) eksistence (eros, smrt, materinstvo, razlika m/f, itd.). Pod naslovom *Žensko telo v zahodni kulturi* razpravljajo o feministični problematiki ugledna imena, ki so običajno v naši zavesti povezana samo z ožjo literarno-teoretično sfero: ob že omenjenih še M. Balova, J. Kristeva, N. Vickersova, N. Hustonova, N. Schorova, pa tudi Thomas G. Pavel in Charles Bernheimer. Razdelek o novih knjigah je tudi v tej obsežni dvojni številki izostal, le sedem sumarnih zabelek opozarja na dela, komplementarna obravnavani tematiki.

Poetika poezije je skupna tema naslednje številke (1985, 3) in zajema vprašanja pesništva od biblije do sodobnosti. Ponatis leta 1939 objavljenega nedokončanega spisa *English Poetry in Greek* Nicholasa Bahtina, v štiridesetih letih profesorja grščine in lingvistike v Birminghamu v Angliji, brata bolj slavnega Mihaila Bahtina, odraža širino in tesno intelektualno zvezanost s t.i. bahtinov-

skim krogom in ga je kot poskus primerjalne študije o pesniški idiomatiki (zlasti ob primerih iz Eliotove *Puste dežele*) mogoče razumeti kot zgodnji prispevek k teoriji prevajanja. M. Pagnini z univerze v Firencah, ki sodi med zgodnejše italijanske strukturaliste in semiologe, razpravlja o pesniku Cummingsu in trdi, da bi bilo treba ob vplivih simbolizma, Poundove poezije in lingvističnega eksperimentiranja G. Steinove upoštevati tudi razmerje njegove poezije do futurizma. J. P. Gee, specialist za teoretsko lingvistiko, ugotavlja v stilni analizi W. C. Williamsa, da je tu sekvencialnost jezika rabljena kot nediskurzivno sredstvo in da se skozi takšno jezikovno rabo kot v slikarstvu uveljavlja umetnost prikazovanja, ne pa izrekovanja ali pripovedovanja, tj. takšna jezikovna raba, ki podčrtuje sebe kot sredstvo. A. L. Johnson ob Eliotovi poeziji ugotavlja tekstno fragmentirano in paradigmatsko integriteto kot specifično modernističnega izraza. R. Tsur svoj teoretski okvir, v katerem opredeljuje »kombinacijske potenciale metričnih, sintaktičnih in tematskih elementov« (str. 417) in se pri tem posebej zaustavi ob pojmih kontrast, ambigviteta in *double-edgedness*, preverjanja na Miltonu, Popu in Tennysonu, pa tudi na romantičnih Blaku, Wordsworthu in Coleridgeu. Obsežni debati iz sedemdesetih let, ki jo je o vprašanju o strukturalni metodi sprožil izid Jakobsonove in Jonesove monografije o verzu pri Shakespearu, se priključuje spis L. J. Brintonove o ikonični vlogi aspekta v 129. Shakespearovem sonetu. Ob vprašanju predmetne pesmi kot pogoste forme poromantične poezije odpira S. Sandbank problem referencialnosti v poeziji, dialogizira z Jakobsonovo koncepcijo o vlogi pesniške jezikovne funkcije in se tako priključuje

močni fronti, ki spodnaša Jakobsonovo slavo. Zadnja med razpravami o strukturalno geometrijskih vzorcih v biblični poeziji – avtor je J. Bazak – se tudi ne izogne Jakobsonovemu imenu, opozarja pa, da je v psalmih poudarjen tudi vizualni aspekt in da so to dejansko figurativne pesmi. Med razprave sta uvrščena tudi dva kritična pregleda uglednih avtorjev, U. Eca *Semiotics and the Philosophy of Language* (T. E. Lewis) in R. Posnerja *Rational Discourse and Poetic Communication: Methods of Linguistic, Literary, and Philosophical Analysis* (J. Pier). Med ocenami je osrednji tematiki številke komplementarna le R. D. Abrahamsova predstavitev knjige J. Oplanda o aspektih črnske južnoafriške tradicije, preostale recenzije pa opozarjajo na knjige iz obče metodologije literarne vede in iz naratologije. O delu dekonstrukcionista E. W. Saida *The World, the Text and the Critic* piše D. Polan, psihoanalitični orientaciji literarne vede naklonjena E. Wrightova o Y. Gabrieli *Freud and Society* in D. Anzieu *The Group and the Unconscious*, o R. Chambersa *Story and Situation* (naslov zavestno asociira na znano Chatmanovo delo *Story and Discourse*) piše H. Porter Abbott, G. Princea *Narratology*, ki je izšla v ugledni Moutonovi izdaji *Janua linguarum*, ocenjuje J. Pier, o A. I. Pascala *Proust et son narrataire* piše G. van Slyke in o J. P. Riquelmea *Teller and Tale in Joyce's Fiction* A. Roche.

Zadnja številka šestega letnika (1985, 4) ponovno izpostavlja naratološko problematiko (kar kaže, da naratologija kljub številnim ocenam, da je zašla v slepo ulico, ostaja osrednja tema stroke tudi sredi osemdesetih let), poleg tega pa nekatera obča vprašanja teksta (redundanca, koherenca, hierarhičnost, intertekstualnost, inteligibilnost, bralčeva produk-

cija pomenov i. p.). R. H. Brown skozi vprašanje o naraciji, literarni teoriji in jazu v sodobni družbi opredeljuje emancipatorno funkcijo umetnosti med drugimi družbenimi dejavniki; R. Rogers razrešuje problem redundance v ambigvitetnem tekstu; M. Zavarzadeh polemizira s sodobno kritiško prakso in (po njegovi sodbi) hermenevitično mistifikacijo, ki stoji na predpostavki, da je postmoderna proza »onkraj koda vsakršne verjetnosti«, »kot totalna nediskurzivna svoboda« (str. 607), nalogo sodobne naratologije pa vidi v raziskavi načinov tekstne inteligibilnosti in bralčeve produkcije pomena. Stališče, da je kategorija časa specifična za jezik in za verbalne umetnosti, problematizira D. Mansell in s svojim spisom opozarja na afektivistični pristop k vprašanju vede o literaturi. D. Fokkema pretresa relevantnost pojma kod v literarni vedi in zagovarja stališče, da ta koncept (s svojimi izpeljankami kot zvrstni kod, sociokod i. p.) omogoča razlago številnih aspektov v literarni evoluciji in hkrati vzpodbuja povezave literarne vede z drugimi disciplinami, kot sta lingvistika ali psihologija. Kratke spis T. Sebeoka pretresa pojem intertekstualnost in sugerira, da bi ga sam uporabil tudi namesto nedoločnega pojma vpliv. Prispevek k žanrskim raziskavam A. Lefevera opozarja na problem sistemskosti skozi zgodovino literature, vendar dodaja, da ga sam razume v luči historičnega relativizma. Konstrukcija tekstne hierar-

hičnosti in njena evalvacijska funkcija, predvsem v narativnem tekstu, je predmet Y. Shenovega spisa. R. Giora spregovori o problemu tekstne koherence, zadnjo razpravo, o modalni strukturi narativnih svetov, pa je prispevala M. L. Ryan. Obsežnejši sta oceni F. Lentricchie *Criticism and Social Change* (D. Gorman sooča to delo s prav tako levo orientirano *Literarno teorijo* T. Eagletona iz istega leta) in dveh angleških prevodov Bahtinovih del (*Problems of Dostoevsky's Poetics* in *Bakhtin School Papers*, slednjega v redakciji A. Shukmanove), ob katerem izpostavlja K. Hirshkop vprašanje družbenega in subjektivnega. Aktualnost takšnih vprašanj kaže na premike, ki jih doživlja literarna veda sredi osemdesetih let, na to stanje pa opozarja tudi izbor del, ki so deležna kritične pozornosti revij. Ocenjevalci so jo v tej številki namenili naslednjim novostim: T. Docherty *Reading (Absent) Character: Towards a Theory of Characterization* (E. van Alphen), B. Sharratt *The Literary Labyrinth: Contemporary Critical Discourses* (T. Eagleton), isto delo skupaj z *Reading Relations: Structures of Literary Production* istega avtorja predstavi D. Forgacs, zbornik D. Tannen *Coherence in Spoken and Written Discourse* (J. H. McDowell), E. R. Rivers *Quixotic Scriptures* (L. Schwartz Lerner), D. Madox *Semiotics of Deceit* (D. Hult) in J. Rose *The Case of Peter Pan or the Impossibility of Children's Literature* (A. Jefferson).

Jola Škulj

POJASNILO UREDNIŠTVA

V prejšnji številki Primerjalne književnosti (10/1987, št. 2, str. 69–70) je bila objavljena ocena Milene Blažič *Rečnik književnih termina*. Besedilo je bilo v redakcijskem postopku znatno skrajšano, pri čemer so bile izločene ali korigirane stvarne napake. Avtorica zadnje korigirane verzije svojega prispevka ni dobila na vpogled in je zato ni mogla odobriti. Uredništvo objavlja to pojasnilo na njeno zahtevo.